

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.024.06.2017
P/17/027

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/27 – System awansu zawodowego nauczycieli.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Stefan Padzik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/153/2017z dnia 2 listopada 2017 r. (dowód: akta kontroli t I str. 1)
Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 3 w Siedlcach, ul. Ks. Jerzego Popiełuszki 8, 08-100 Siedlce
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Grzegorzczuk, dyrektor Zespołu (dowód: akta kontroli t I str. 4)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

W latach 2015-2017 nauczyciele Zespołu starający się o uzyskanie stopnia nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego spełnili wymagania określone w § 7 i § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli². Wprowadzone przez nich zmiany do procesu nauczania były trwałe, m.in. kontynuowano zadania realizowane w okresie poprzedzającym uzyskanie stopnia awansu zawodowego. Uzyskane w ramach awansu zawodowego kompetencje wpływały pozytywnie na jakość procesu nauczania oraz rozwój zawodowy nauczycieli.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W latach szkolnych 2014/2015–2016/2017 staże na stopnie nauczyciela mianowanego i dyplomowanego ukończyło ogółem 24 nauczycieli. Nauczycielom odbywającym staże na stopnie awansu zawodowego nauczyciela mianowanego i dyplomowanego dyrektor Zespołu zapewnił warunki do przygotowania się do uzyskania takiego awansu. Po uzyskaniu stopnia nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego nauczyciele kontynuowali zadania realizowane w ostatnim roku stażu, co w ocenie NIK pozytywnie wpływało na podnoszenie jakości działalności dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczej Zespołu. W analizowanej grupie nauczycieli stwierdzono m.in., że podtrzymywali oni swój wcześniejszy udział w zakresie prowadzenia nieobowiązkowych dla uczniów zajęć dodatkowych, pogłębiania wiedzy i uczestnictwa w szkoleniowych posiedzeniach Rady Pedagogicznej Zespołu. W Zespole zapewniono możliwość doskonalenia zawodowego nauczycieli. W latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017 z różnych form kształcenia i doskonalenia zawodowego skorzystało 74,7% nauczycieli

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową.

² Dz. U. poz. 393, dalej: rozporządzenie w sprawie uzyskiwania stopni awansu.

Zespołu. Dofinansowanie doskonalenia zawodowego ze środków organu prowadzącego było uwarunkowane potrzebami Zespołu. Określając potrzeby w zakresie doskonalenia zawodowego, dyrektor Zespołu uwzględniał m.in. potrzeby rozwojowe nauczycieli wynikające z konsultacji z liderem Wewnętrznego Doskonalenia Nauczycieli; zagrożenia i niebezpieczeństwa, na które narażona jest młodzież; zmiany w systemie oświaty, a w szczególności zmiany w podstawie programowej kształcenia ogólnokształcącego i zawodowego. W Zespole funkcjonował system motywowania do doskonalenia zawodowego nauczycieli, w tym dyplomowanych polegający m.in. na zwiększaniu dodatków motywacyjnych dla nauczycieli, systematycznie podnoszących kwalifikacje zawodowe, czy też przydzielaniu nagród dyrektora Zespołu dla wyróżniających się nauczycieli dyplomowanych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Nadawanie nauczycielom stopni awansu zawodowego

Opis stanu
faktycznego

1. W roku szkolnym 2017/2018 w skład Zespołu wchodziły cztery szkoły: VIII Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi na podbudowie gimnazjum, Technikum nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi, Branżowa Szkoła I-go stopnia nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi, Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi. Liczba Szkół uległa zmniejszeniu w stosunku do roku szkolnego 2016/2017, w którym funkcjonowało 7 szkół: VIII Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi na podbudowie gimnazjum, III Liceum Profilowane z Oddziałami Integracyjnymi na podbudowie gimnazjum, III Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi, Technikum nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi, Technikum Uzupełniające nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi, Technikum Uzupełniające nr 8 dla Dorosłych i Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi.

W okresie objętym kontrolą liczba nauczycieli utrzymywała się na zbliżonym poziomie. W roku szkolnym 2017/2018 (stan na 30 września 2017 r.) w Zespole było zatrudnionych 90 nauczycieli, z tego: 75 dyplomowanych, 12 mianowanych oraz 3 kontraktowych. Z ogólnej liczby 90 nauczycieli, 85 zatrudnionych było w pełnym wymiarze, pozostałych 5 w niepełnym wymiarze. W roku 2016/2017 zatrudnionych było 90 nauczycieli z tego: 70 dyplomowanych, 15 mianowanych i 5 kontraktowych, zaś w roku 2015/2016 - 91 nauczycieli z tego: 64 dyplomowanych, 21 mianowanych, 6 kontraktowych,

(dowód: akta kontroli t I str. 7, 11, 13)

Według stanu na 30 września 2017 r. do wszystkich szkół Zespołu uczęszczało 862 uczniów przypisanych do 34 oddziałów.

(dowód: akta kontroli t I str. 17, 18)

2. W latach szkolnych 2014/2015–2016/2017 staże na stopnie nauczyciela mianowanego i dyplomowanego ukończyły ogółem 24 osoby, z których trzy uzyskały awans na stopień nauczyciela mianowanego, a 20 na stopień nauczyciela dyplomowanego. Jedna osoba³ do 30 września 2017 r. nie złożyła wniosku o wszczęcie postępowania kwalifikacyjnego na stopień nauczyciela dyplomowanego. Wszystkie osoby, które odbyły staż uzyskały pozytywne oceny dorobku zawodowego.

(dowód: akta kontroli t I str.14, 19-20)

³ Osoba ta zakończyła staż na stopień nauczyciela dyplomowanego 31 maja 2015 r.

Analiza dokumentacji 10 nauczycieli⁴, którzy uzyskali wyższy stopień awansu zawodowego w latach szkolnych 2014/2015–2016/2017 wykazała, że prawidłowo zorganizowano przebieg staży, tj.:

- każdy z nauczycieli został dopuszczony do odbywania stażu po upływie wymaganego okresu pracy od uzyskania poprzedniego stopnia awansu zawodowego;
- wszyscy nauczyciele posiadali wymagane dla ich stanowisk kwalifikacje zawodowe, określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli⁵;
- wszyscy nauczyciele załączyli do wniosku o rozpoczęcie stażu na stopień awansu zawodowego plany rozwoju zawodowego (dalej plan), które w 30-dniowym terminie zatwierdził dyrektor. Każdy z planów przewidywał realizację zadań służących zdobywaniu umiejętności niezbędnych do uzyskania stopnia nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego. We wszystkich planach przewidziano doskonalenie zawodowe w różnych formach, tj.: kursach szkoleniach wewnętrznych i zewnętrznych, konferencjach jako sposób nabycia niezbędnych umiejętności i kwalifikacji (bez wskazania tytułu konkretnych form doskonalenia).
- dyrektor Szkoły przydzielił właściwego opiekuna stażu⁶ nauczycielowi odbywającemu staż na stopień nauczyciela mianowanego.

(dowód: akta kontroli t I str. 22-31)

Dyrektor Zespołu zapewnił nauczycielom odbywającym staże warunki określone w § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopni awansu:

- w okresie stażu 4 nauczycieli obserwowało zajęcia prowadzone przez innych nauczycieli, a 6 nauczycieli przeprowadziło zajęcia otwarte. Ogółem nauczyciele ci przeprowadzili i obserwowali 32 zajęcia edukacyjne;
- w ramach staży na stopień nauczyciela mianowanego i dyplomowanego nauczyciele z wybranej próby kontrolnej uczestniczyli w różnych formach kształcenia ustawicznego (np. warsztaty, kursy doskonalące, konferencje metodyczne, projekty edukacyjne). Nauczyciele z próby kontrolnej w okresie objętym kontrolą uczestniczyli w 47 takich formach kształcenia ustawicznego. Na podstawie oceny dorobku zawodowego nauczyciela we wszystkich 10 przypadkach stwierdzono pełną realizację planów rozwoju zawodowego.

Średnio jeden nauczyciel z grupy kontrolnej brał udział w 4 formach kształcenia ustawicznego prowadzonych m.in. przez Centrum Profilaktyki Społecznej w Milanówku, Samorządowe Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Siedlcach, Komendę Miejską Policji w Siedlcach oraz radcę prawnego. Ponadto 7 nauczycieli z grupy kontrolnej współpracowało z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Siedlcach w zakresie konsultacji dotyczących uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

(dowód: akta kontroli t I str. 32-36, 37-45, 71-80)

Objęci badaniem nauczyciele realizowali zadania określone odpowiednio w § 7 ust. 1 i § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopni awansu, a także nabywali kompetencje określone odpowiednio w § 7 ust. 2 i § 8 ust. 2 pkt 1-3 i 5 przywołanego rozporządzenia.

⁴ Jeden nauczyciel mianowany i 9 dyplomowanych.

⁵ Dz. U z 2015 r. poz. 1264.

⁶ Nauczyciel ten posiadał stopień nauczyciela dyplomowanego.

Nauczyciele realizowali zadania wymienione w § 8 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopni awansu. Wśród najczęściej wybieranych do realizacji zadań przez tę grupę nauczycieli należały:

- opracowanie i wdrożenie programu działań edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych lub innych związanych odpowiednio z oświatą, pomocą społeczną lub postępowaniem w sprawach nieletnich (np. udział w ogólnopolskim programie „Szkoła bez przemocy”),
- poszerzenie zakresu działań szkoły, w szczególności dotyczących zadań dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych (np. zaangażowanie młodzieży w projekt „Siedleccy ekoturysty”, organizacja „Siedleckich targów edukacyjnych wyższych uczelni”,
- wykonywanie zadań na rzecz oświaty, pomocy społecznej lub postępowania w sprawach nieletnich we współpracy z innymi osobami, instytucjami samorządowymi lub innymi podmiotami (np. współpraca z Sądem Rejonowym i Komendą Miejską Policji w Siedlcach, z MOPR i Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej).

(dowód: akta kontroli t I str. 195)

3. W okresie objętym kontrolą dyrektor i jego zastępcy dokonali 9 obserwacji zajęć edukacyjnych prowadzonych przez nauczycieli z badanej grupy. Obserwacjami z tej grupy objęto 7 nauczycieli. Czynności te udokumentowano wydrukami z dziennika elektronicznego Librus oraz notatkami poobserwacyjnymi. Dyrektor Zespołu wyjaśnił, że przepisy zobowiązują do obserwacji nie tylko zajęć lekcyjnych, ale także uroczystości szkolnych, akademii, wycieczek szkolnych (a takie były obserwowane). Zgodnie z obowiązującymi przepisami nie ma wymogu dokumentowania takich obserwacji

(dowód: akta kontroli t I str. 52-60)

Wszyscy nauczyciele, którzy odbyli staże na wyższe stopnie awansu zawodowego złożyli dyrektorowi Szkoły w terminie 30 dni od ich zakończenia sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego.

(dowód: akta kontroli t I str. 61-70)

Opiekun stażu nauczyciela kontraktowego (odbywającego staż na nauczyciela mianowanego) złożył dyrektorowi Szkoły projekty oceny jego dorobku zawodowego za okres stażu w terminie 14 dni od zakończenia stażu, zgodnie z § 5 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopni awansu.

(dowód: akta kontroli t I str. 195)

Dyrektor Zespołu przed dokonaniem oceny dorobku zawodowego każdego z nauczycieli grupy kontrolnej zasięgał opinii rady rodziców o pracy każdego nauczyciela za okres odbytego stażu. Rada rodziców na piśmie odstąpiła od wydania przedmiotowych opinii. Dyrektor Zespołu wyjaśnił, że rada rodziców zgodnie z obowiązującymi przepisami może odstąpić bez uzasadnienia od opiniowania nauczycieli stażystów, co też uczyniła.

(dowód: akta kontroli t I str. 46-51)

Wszyscy nauczyciele kontraktowi oraz mianowani, którzy odbyli staże na wyższy stopień awansu zawodowego uzyskali pozytywne oceny dorobku zawodowego za okres stażu. Dyrektor Szkoły, zgodnie z art. 9c ust. 6 i 8 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁷ w terminie 21 dni od dnia złożenia przez nauczyciela sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego, po zapoznaniu się projektem oceny opracowanym przez opiekuna stażu i po zasięgnięciu opinii rady rodziców, dokonał we wszystkich badanych przypadkach pisemnej, pozytywnej oceny dorobku

⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 1189 ze zm.

zawodowego. W uzasadnieniach ocen wskazano przesłanki uzasadniające spełnianie przez ocenianego nauczyciela wymagań do uzyskania wyższego stopnia awansu zawodowego zgodnie z § 7 lub § 8 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopni awansu.

(dowód: akta kontroli t I str. 61-70, 195)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Nauczycielom odbywającym staże na stopnie awansu zawodowego nauczyciela mianowanego i dyplomowanego dyrektor Zespołu zapewnił warunki do przygotowania się do uzyskania takiego awansu.

Nauczyciele, którzy odbyli staże w latach szkolnych 2014/2015 – 2016/2017 (łącznie 24 osoby) mieli możliwość obserwacji zajęć edukacyjnych prowadzonych przez innych doświadczonych nauczycieli. Badanie grupy 10 nauczycieli, którzy odbyli staże wykazało, że zrealizowali oni zaplanowane w ich planach rozwoju zawodowego formy kształcenia ustawicznego i korzystali w razie potrzeb ze wsparcia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Siedlcach w rozwiązywaniu indywidualnych problemów w ich pracy. Wszyscy nauczyciele odbywający staże z grupy objętej badaniem złożyli do dyrektora Zespołu w wymaganym terminie sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego, potwierdzające realizację przyjętych planów rozwoju zawodowego.

Dyrektor Zespołu rzetelnie dokonał ocen dorobku zawodowego nauczycieli po odbyciu staży na stopnie nauczyciela mianowanego i dyplomowanego. We wszystkich badanych przypadkach nauczyciele uzyskali pozytywne oceny dorobku zawodowego za okres stażu, uzasadnione ich faktycznym dorobkiem zawodowym, udokumentowanym w zatwierdzonych przez dyrektora sprawozdaniach z realizacji planu rozwoju zawodowego oraz w ramach czynności sprawowanego przez niego nadzoru pedagogicznego. W uzasadnieniu tych ocen wykazano spełnianie przez nauczycieli wymagań dla uzyskania stopnia nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego, określonych odpowiednio w § 7 ust. 2 i § 8 ust. 2 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopni awansu. Oceny dorobku zawodowego nauczycieli zostały sporządzone przez dyrektora Zespołu na podstawie sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego bez opinii rady rodziców, gdyż rada ta odstąpiła od wydania opinii, a w przypadku nauczyciela ubiegającego się o stopień nauczyciela mianowanego po przedstawieniu projektu oceny przez opiekuna stażu.

2. Wpływ awansu zawodowego nauczycieli na działalność szkoły

Opis stanu
faktycznego

1. W latach 2014/2015 – 2016/2017 w Zespole nie przeprowadzono kontroli i ewaluacji zewnętrznych. Prowadzone w Zespole ewaluacje wewnętrzne nie dotyczyły bezpośrednio problematyki wpływu awansu zawodowego nauczycieli na jakość pracy szkoły.

(dowód: akta kontroli t I str. 21)

Dyrektor Zespołu wyjaśnił, że diagnoza wpływu awansu zawodowego nauczycieli na jakość pracy szkoły dokonywana jest na podstawie obserwacji pracy szkoły, wyników egzaminów zewnętrznych, na podstawie których należy stwierdzić, że awans zawodowy ma korzystny wpływ na jakość pracy szkoły. Na posiedzeniach Rady Pedagogicznej systematycznie analizowane są wyniki, które potwierdzają wzrost poziomu nauczania. W efekcie przedstawiano wnioski w ramach pracy zespołów przedmiotowych w celu podniesienia wyników egzaminów i zadawalności, np. utrzymanie wysokiego poziomu efektywności nauczania poprzez wdrażanie

nowych metod nauczania, poszerzenie stosowania technik informacyjno-komunikacyjnych w procesie nauczania.

(dowód; akta kontroli t II str. 130,136)

2. Badanie kontrolne w zakresie wpływu awansu zawodowego nauczycieli, na jakość pracy szkoły przeprowadzono na próbie 19 nauczycieli (dwóch nauczycieli mianowanych i 17 dyplomowanych).

Jeden spośród dwóch⁸ nauczycieli mianowanych objętych analizą, kontynuował cztery działania w pierwszym roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela mianowanego, z sześciu realizowanych w roku szkolnym zakończenia stażu, tj.:

- uczestniczył w pracach organów Zespołu oraz kontynuował w różnych formach pogłębianie wiedzy, brał udział w pracach Komisji Przedmiotów Zawodowych w branży mechanicznej,
- brał udział w szkoleniowych posiedzeniach Rady Pedagogicznej o tematyce np.: „Przygotowywanie spotkań z rodzicami”, „Refleksyjny nauczyciel w działaniu, czyli jak uczyć lepiej, ciekawiej, efektywniej”,
- prowadził zajęcia pozalekcyjne z zakresu szkolenia wstępnego w dziedzinie bhp (szkolenie obejmowało uczniów biorących udział w praktykach zawodowych krajowych i zagranicznych), przygotowywał uczniów do egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe,
- brał udział w imprezach promujących szkołę „Dni otwarte dla uczniów szkół gimnazjalnych”, opracowywał programy nauczania i rozkłady materiałów.

(dowód: akta kontroli t I str. 81-88)

Spośród 17 nauczycieli dyplomowanych w 14 przypadkach zaangażowanie nauczycieli w działania służące podnoszeniu jakości pracy szkoły były w większości kontynuowane w kolejnych latach po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego. Kolejni dwaj nauczyciele w pierwszym roku po uzyskaniu wyższego stopnia awansu zawodowego przebywali na urlopach macierzyńsko-rodzicielskim i dla poratowania zdrowia. Ostatni z nauczycieli (nauczyciel wspomagający), który uzyskał stopień nauczyciela dyplomowanego w grudniu 2016 r. nie kontynuował w roku 2017 żadnych działań służących podnoszeniu jakości pracy szkoły z roku szkolnego zakończenia stażu.

Analiza kwestionariuszy wypełnionych przez ww. 14 nauczycieli wykazała, że:

- wszyscy nauczyciele ukończyli po ukończeniu stażu łącznie 24 różnych form doskonalenia zawodowego, w tym m.in. kurs kwalifikacyjny na egzaminatora maturalnego z zakresu języka polskiego, ukończenie studiów doktoranckich, całoroczny kurs doskonalący „Angielski dla nauczycieli,”
- wszyscy nauczyciele kontynuowali działania służące doskonaleniu pracy własnej np. uczestnictwo w warsztatach metodycznych, zespołu integracyjnego, współtworzenie indywidualnych programów edukacyjnych, poszerzanie wiedzy z zakresu wychowania, pedagogiki, psychologii poprzez zapoznavanie się literaturą fachową,
- wszyscy nauczyciele wdrażali działania edukacyjne, wychowawcze takie m.in. jak opracowanie indywidualnych programów nauczania dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, akcje edukacyjno-profilaktyczne „Niewolnik własnych czynów To nie dla mnie”, „Człowiek w świecie wartości” – tydzień kształtowania różnych postaw, zorganizowanie wycieczki do Muzeum Diecezjalnego w Siedlcach,
- wszyscy nauczyciele kontynuowali realizację różnych działań skutkujących podniesieniem jakości pracy Zespołu takich m.in. jak: uczestnictwo

⁸ Drugi z nauczycieli nie kontynuował działań w związku z przebywaniem na zwolnieniu lekarskim i urlopie wychowawczym.

w radach pedagogicznych i szkoleniowych „Odpowiedzialność uczniów i nauczycieli w świetle prawa”, „Kompetencje kluczowe nauczycieli placówek oświatowych XXI wieku”,

- jedenastu nauczycieli kontynuowało zajęcia pozalekcyjne dla uczniów dotyczące m.in. zajęć terapii pedagogicznej dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, konsultacje dla uczniów z dysleksją, nauczanie indywidualne, zajęć rewalidacyjnych w wymiarze od 1 do 3 godzin tygodniowo,
- trzynastu nauczycieli nadal wykorzystywało w pracy z uczniami technologie informacyjno-komunikacyjną,
- pięciu nauczycieli przeprowadzało zajęcia edukacyjne otwarte i zajęcia szkoleniowe dla innych nauczycieli np. przeprowadzanie lekcji koleżeńskich przez jednego z nauczycieli dwa razy w miesiącu, przeprowadzenie jednego w roku szkolnym otwartego zajęcia rewalidacyjnego z uczniem niepełnosprawnym,
- trzech nauczycieli wykonywało w roku szkolnym zakończenia stażu zadania dodatkowe będąc egzaminatorami Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej. Zadania te kontynuowali w latach następnych.
- trzech – innowacje pedagogiczne (np. nauka języka angielskiego poprzez film w wersji oryginalnej, realizacja projektu „Rewitalizacja miasteczka rowerowego dla dzieci i młodzieży” tygodniowa akcja edukacyjno-profilaktyczna „Bezpieczni – Świadomi – Wolni od dopalaczy”),
- dziewięciu nauczycieli, jako inne znaczące osiągnięcia zawodowe wskazało otrzymanie nagrody dyrektora Zespołu, organizację i koordynowanie realizacji praktyk zawodowych, uzyskanie uprawnień do pracy z uczniami autystycznymi i zespołem Aspergera, zdobycie przez ucznia I miejsca w Siedleckiej Kulinariadzie, uzyskanie uprawnień do prowadzenia zajęć z zakresu terapii pedagogicznej.

(dowód: akta kontroli t I str.81-84, 86-184,186)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Po uzyskaniu stopnia nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego zdecydowana większość nauczycieli kontynuowała zadania realizowane w ostatnim roku stażu, co w ocenie NIK pozytywnie wpływało na podnoszenie jakości działalności dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczej Zespołu.

Większość nauczycieli kontynuowała realizację różnych działań skutkujących podniesieniem jakości pracy Zespołu (m.in. poprzez prowadzenie zajęć pozalekcyjnych), a także wykorzystywała podczas zajęć technologie informacyjno-komunikacyjne. Nauczyciele uczestniczyli zarówno w trakcie stażu jak i po jego zakończeniu w różnych formach doskonalenia zawodowego.

3. Zapewnienie nauczycielom warunków do rozwoju i awansu zawodowego.

Opis stanu
faktycznego

1. Przy określaniu potrzeb Szkoły w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli dyrektor Zespołu brał pod uwagę:

- potrzeby rozwojowe nauczycieli wynikające z konsultacji z liderem Wewnętrznego Doskonalenia Nauczycieli, który przedstawia propozycje szkoleń,
- zagrożenia i niebezpieczeństwa, na które narażona jest młodzież, a w szczególności uzależnienia nikotynizmem, dopalaczami i innymi środkami odurzającymi, które mogą doprowadzić do uszczerbku na zdrowiu,

- zmiany w systemie oświaty, a w szczególności zmiany w podstawie programowej kształcenia ogólnokształcącego i zawodowego,
- priorytety Mazowieckiego Kuratora Oświaty oraz zalecenia MEN,
 - wprowadzanie nowoczesnych form kształcenia uczniów np. technologie informacyjne i multimedialne.

Przesłanki te były uwzględniane we wnioskach dyrektora do organu prowadzącego o dofinansowanie szkoleń i sprawozdaniach z pracy Lidera Wewnątrzszkolnego Doskonalenia Nauczycieli.

(dowód: akta kontroli t I str. 197, 204, t II str. 112-113, 118, 120, 122-124, 131)

W latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017 w różnych formach doksztalcenia i doskonalenia zawodowego uczestniczyło łącznie 68 nauczycieli Zespołu (liczba form doskonalenia zawodowego na jednego nauczyciela w Zespole wahała się od 1 do 5 w roku szkolnym), a 19⁹ nie uczestniczyło w żadnych formach doskonalenia zawodowego. Wśród nich znalazło się 10 nauczycieli przebywających na urloпах macierzyńskich i wychowawczych, długotrwałych zwolnieniach lekarskich lub urloпах dla poratowania zdrowia. Pozostałych 8 nauczycieli dyplomowanych i jeden kontraktowy nie brało udziału w żadnych formach doskonalenia zawodowego, gdyż jak wyjaśnił dyrektor Zespołu, nie przejawiali oni inicjatywy w podejmowaniu uczestnictwa w formach doskonalenia i doksztalcenia zawodowego.

(dowód: akta kontroli t II str. 1-11, 131)

W stażach na stopnie awansu zawodowego w latach 2015/2016-2016/2017 uczestniczyło 13 nauczycieli, w tym: 2 kontraktowych i 11 mianowanych.

- we wszystkich planach rozwoju zawodowego tych stażystów przewidziano doksztalcenie i doskonalenie zawodowe w różnych formach bez podawania nazw i przedmiotów szkolenia. Dwóch nauczycieli korzystało z form doksztalcenia i doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków organu prowadzącego; pozostałych 11 nauczycieli, jak wyjaśnił Dyrektor Zespołu, nie składało podań o dofinansowanie form doksztalcenia z uwagi na udział w bezpłatnych szkoleniach, organizowanych przez WDN¹⁰ i SCDiDN¹¹ w Siedlcach.
- w ww. okresie nauczyciele brali udział w łącznie 34 formach doksztalcenia i doskonalenia zawodowego, co daje przeciętnie na jednego nauczyciela 2,61 formy doskonalenia (liczba form przypadająca na jednego nauczyciela w ciągu dwóch lat wahała się od 1 do 7). Najczęściej wybieranymi kierunkami doskonalenia i doksztalcenia zawodowego nauczycieli były: „Narkotyki i dopalacze, zagrożenia – rozpoznawanie zachowań i podstawy pierwszej pomocy medycznej” oraz „Specjalne potrzeby edukacyjne dzieci i młodzieży”.

(dowód: akta kontroli t I str. 195, t II str. 1-11)

Uczestnictwo dwóch nauczycieli w formach doksztalcenia i doskonalenia zawodowego dofinansowanych ze środków organu założycielskiego obejmujących studia podyplomowe w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju, edukacji i rehabilitacji osób z autyzmem oraz w zakresie terapii pedagogicznej i rewalidacji, wynikało z potrzeb Zespołu.

(dowód: akta kontroli t II str. 1-11, 112-113, 118-120, 122-124)

2. Dyrektor Zespołu za każdy rok okresu objętego kontrolą składał do Urzędu Miasta Siedlce wnioski o dofinansowanie doskonalenia zawodowego w terminie do 30 listopada roku poprzedzającego. Za rok 2015 wnioskowano na ten cel kwotę

⁹ W tabeli Nr 5 wykazano ogółem 91 nauczycieli – brakujących 4 nauczycieli nie brano pod uwagę przy ustalaniu liczby form doskonalenia zawodowego ze względu na zatrudnienie 3 osób na zastępstwo i 1 osoba zwolniona z pracy dyscyplinarnie (skazanie prawomocnym wyrokiem sądu).

¹⁰ Wewnątrzszkolne Doskonalenie Nauczycieli.

¹¹ Samorządowe Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli.

11,7 tys. zł, otrzymano 11,7 tys. zł, za 2016 r. wnioskowano 11,7 tys. zł, otrzymano 5,6 tys. zł i za 2017 r. odpowiednio 6,0 tys. zł i 6,0 tys. zł. Dyrektor Zespołu wyjaśnił, że w 2016 r. niektórzy nauczyciele nie podjęli doskonalenia zawodowego z różnych przyczyn m.in. przebywania na długotrwałym zwolnieniu, przełożenia przez nauczyciela podjęcia doskonalenia zawodowego na późniejszy okres z przyczyn osobistych. W związku z tym wniosek zawierający maksymalne kwoty dofinansowania do form doskonalenia na ten rok okazał się wyższy, niż realne zapotrzebowanie nauczycieli.

(dowód: akta kontroli t I str. 196-198, 202-204, 206, 208-211, 219, 225, 231, t II str. 131)

W 2015 r. zaplanowane wydatki na dofinansowanie kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli wyniosły 15,0 tys. zł, wydatki wykonane na ten cel wyniosły 14,6 tys. zł. W 2016 r. zaplanowano wydatki na powyższy cel w kwocie 5,6 tys. zł; a wykonano w kwocie 5,6 tys. zł. W 2017 r. zaplanowano 6,0 tys. zł. Do 30 września 2017 r. wydatkowano 4,3 tys. zł.

(dowód: akta kontroli t I str.235,238,241)

Na 21 nauczycieli mianowanych zatrudnionych w roku szkolnym 2015/2016 i kontynuujących zatrudnienie w roku szkolnym 2017/2018, troje ukończyło studia podyplomowe o kierunkach zgodnych z ich problematyką pracy pedagogicznej, a jedna osoba uzyskała wpis do ewidencji egzaminatorów, o której mowa w art. 9c ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹². Na 64 nauczycieli dyplomowanych zatrudnionych w roku szkolnym 2015/2016 i kontynuujących zatrudnienie w roku szkolnym 2017/2018:

- 10 osób uzyskało wpis do ewidencji egzaminatorów, z których jedna osoba brała udział w studiach doktoranckich;
- jednej osobie powierzono zadania doradcy metodycznego w zakresie przedmiotów zawodowych;
- 6 osób odbyło studia podyplomowe o kierunkach zgodnych z problematyką ich pracy pedagogicznej,
- 5 osób podjęło studia podyplomowe o kierunkach zgodnych z problematyką ich pracy pedagogicznej.

Pozostałych 17 nauczycieli mianowanych (81% objętej badaniem próby) i 43 dyplomowanych (67%) nie podejmowało działań w ww zakresie.

(dowód: akta kontroli t I str. 260-262 t II str. 73-84)

3. Analiza zestawień form doskonalenia zawodowego 15 nauczycieli dyplomowanych¹³ wykazała, że uczestniczyli oni w okresie staży na wyższy stopień awansu zawodowego w od 6 do 25 różnych formach doskonalenia i kształcenia zawodowego. Po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego nauczyciele ci brali udział w latach 2015/2016-2017/2018 w od 5 do 22 (jeden nauczyciel) różnych formach doskonalenia i kształcenia zawodowego.

(dowód: akta kontroli t II str. 12-72)

W okresie objętym kontrolą dyrektor Zespołu stosował następujące mechanizmy motywujące nauczycieli dyplomowanych do dalszego doskonalenia i rozwoju zawodowego:

- zwiększanie dodatków motywacyjnych dla nauczycieli, systematycznie podnoszących kwalifikacje zawodowe,
- przydzielanie nagród dyrektora Zespołu dla wyróżniających się nauczycieli dyplomowanych, którzy uzyskali awans zawodowy nauczyciela dyplomowanego

¹² Dz. U. z 2017 r. poz. 2198, ze zm.

¹³ Wylosowano tę liczbę nauczycieli z listy nauczycieli dyplomowanych sporządzonej na podstawie arkusza organizacyjnego Zespołu na rok szkolny 2015/2016.

- 2014/2015 – 2016/2017 i nadal podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe. W okresie tym 11 takim nauczycielom przydzielono nagrodę,
- zapewnienie możliwości zatrudnienia w przyszłości w pełnym wymiarze godzin nauczycielowi podnoszącemu kwalifikacje zawodowe.
- (dowód: akta kontroli t II str.1-11, 85-91, 94)

W latach szkolnych 2015/2016 – 2016/2017 w Zespole zatrudnionych było 20 nauczycieli posiadających staż pedagogiczny 20 lat pracy, w tym 10 lat po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego. Dyrektor Zespołu nie występował z wnioskiem organu do sprawującego nadzór pedagogiczny o wyróżnienie nauczyciela tytułem honorowym profesora oświaty. Jak wyjaśnił dyrektor Zespołu powodem braku wniosków do organu nadzoru pedagogicznego są wymagania stawiane kandydatom do nadania tytułu profesora oświaty, których nie spełniają nauczyciele posiadający warunek stażu pedagogicznego.

(dowód: akta kontroli t II str. 95, 132)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

W Zespole zapewniono możliwość doskonalenia zawodowego nauczycieli. W latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017 z różnych form doskształcenia i doskonalenia zawodowego skorzystało 74,7% nauczycieli Zespołu. Dofinansowanie doskonalenia zawodowego ze środków organu prowadzącego było uwarunkowane potrzebami Zespołu i obejmowało doskształcanie nauczycieli w celu uzyskania kwalifikacji do prowadzenia rewalidacji indywidualnej, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, dydaktyczno-wyrównawczych oraz terapii pedagogicznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także umożliwienia pracy z uczniami z zespołem Aspergera oraz autyzmem, diagnozowania ich poziomu funkcjonowania oraz zasad i metodyki pracy rehabilitacyjnej i rewalidacyjnej oraz stosowania właściwych metod terapii.

Określając potrzeby w zakresie doskonalenia zawodowego, dyrektor Zespołu uwzględniał m.in. potrzeby rozwojowe nauczycieli wynikające z konsultacji z liderem Wewnętrznego Doskonalenia Nauczycieli; zagrożenia i niebezpieczeństwa, na które narażona jest młodzież, a w szczególności uzależnienia nikotynizmem, dopalaczami i innymi środkami odurzającymi; zmiany w systemie oświaty, a w szczególności zmiany w podstawie programowej kształcenia ogólnokształcącego i zawodowego.

W Zespole funkcjonował system motywowania do doskonalenia zawodowego nauczycieli, w tym dyplomowanych polegający m.in. na zwiększaniu dodatków motywacyjnych dla nauczycieli, systematycznie podnoszących kwalifikacje zawodowe, czy też przydzielaniu nagród dyrektora Zespołu dla wyróżniających się nauczycieli dyplomowanych.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁴ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Warszawa stycznia 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler
Stefan Padzik
specjalista k.p.

.....
podpis

.....
podpis

¹⁴ Dz. U. z 2017 r., poz. 524